

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи магістра Пошелюка Максима Олеговича на тему: Географічні основи регіонального розвитку на прикладі Харківської області

Науковий керівник: к. геогр. н., доц. Гусєва Н. В.

Актуальність теми дослідження. Географічні основи регіонального розвитку є ключовими для розуміння та прогнозування економічного, соціального та культурного розвитку Харківської області, особливо зараз в умовах повномасштабного вторгнення Росії в Україну та в майбутньому, коли настане питання відновлення регіону від катастрофічних руйнацій війни. Вже сьогодні надзвичайно актуальними є розробка та аналіз стратегій відновлення/розвитку регіону. Дослідження довоєнних особливостей регіонального розвитку, оцінка наслідків війни та аналіз післявоєнного стану економіки Харківщини стануть важливим підґрунтям при формуванні стратегій регіонального розвитку області. Все це обумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Метою дослідження є вивчення географічних основ регіонального розвитку Харківської області. Тобто на прикладі Харківської області показати системний взаємозв'язок між географічними умовами та соціально-економічним розвитком даного регіону.

Для досягнення зазначеної мети були поставлені наступні завдання:

- розглянути теоретичні основи суспільно-географічного дослідження регіонального розвитку, зокрема визначити сутність і складові, чинники і передумови, стратегії регіонального розвитку;
- розглянути методичні основи суспільно-географічного дослідження регіонального розвитку, зокрема обґрунтувати його методику і методи;
- визначити місце Харківської області в Україні за показниками регіонального розвитку;
- розкрити географічні передумови регіонального розвитку Харківської області, зокрема дати оцінку географічного положення, природо-ресурсного та людського потенціалу; охарактеризувати адміністративно-територіальний устрій; визначити особливості економіки Харківської області;
- проаналізувати стратегії регіонального розвитку Харківської області, зокрема зробити оцінку наслідків війни, розглянути напрями відновлення області, визначити особливості стратегії регіонального розвитку, його проблеми та перспективи.

Отже, суть магістерського дослідження полягає в глибокому вивченні географічних аспектів Харківської області з метою оптимізації розвитку, забезпечення сталості та підвищення життєвого рівня населення.

Об'єктом дослідження є регіональний розвиток, а *предметом* – географічні передумови регіонального розвитку Харківської області.

Інформаційна база дослідження. Інформаційними джерелами для написання магістерського дослідження стали численні наукові та навчально-методичні праці (енциклопедії, підручники, монографії, наукові статті, матеріали наукових та науково-практичних конференцій, навчальні і

навчально-методичні посібники тощо). Важливими документами, що характеризують регіональний розвиток України та Харківської області, є «Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки», «Стратегія розвитку Харківської області на 2021-2027 роки», «Стратегія розвитку міста Харкова до 2020 року». Джерелом інформації про регіональний розвиток Харківської області стали також офіційні сайти Харківської обласної військової адміністрації; Департаменту адміністративних послуг та споживчого ринку Харківської міської ради; Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету та інші. Статистична база дослідження сформована на офіційних даних та матеріалах Державної служби статистики України та Головного управління статистики у Харківській області.

Методи дослідження. Дослідження географічних основ регіонального розвитку передбачає використання цілого ряду методів – як загальнонаукових, так і конкретно-наукових. Серед них – методи аналізу і синтезу, порівняльно-географічний і порівняльно-історичний, класифікації і типології, узагальнення, графічний і картографічний, математико-статистичні, зокрема кластерний аналіз, лінійне шкалювання і ранжирування тощо.

Апробація результатів дослідження. За темою кваліфікаційної роботи взято участь у міжнародній науково-практичній конференції «Регіон-2022: стратегія оптимального розвитку», яка проходила на кафедрі соціально-економічної географії і регіонознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна 4 листопада 2020 р. За результатами участі опубліковано тези доповіді на тему «Економічна складова інтегрального потенціалу території».

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів та списку використаної літератури (60 джерел). В першому розділі розкриваються теоретичні та методичні основи суспільно-географічного дослідження регіонального розвитку, зокрема визначено сутність і складові, чинники і передумови, стратегії регіонального розвитку, обґрунтовано методику і методи дослідження. В другому розділі визначено місце Харківської області в Україні за показниками регіонального розвитку; розкриті географічні передумови регіонального розвитку Харківської області, зокрема дано оцінку географічного положення, природо-ресурсного та людського потенціалу; охарактеризовано адміністративно-територіальний устрій; визначені особливості економіки Харківської області. В третьому розділі проаналізовані стратегії регіонального розвитку Харківської області, зокрема зроблена оцінка наслідків війни, розглянуті напрями відновлення області, визначені особливості стратегії регіонального розвитку, його проблеми та перспективи.

Ключові слова: регіональний розвиток, Харківський регіон, місто Харків, особливості та передумови розвитку, Стратегія розвитку Харківської області.